

Maria Łukaszek

**Wiedza, przekonania i ryzykowne
zachowania studentów Podkarpacia
związane z HIV/AIDS**

**Wydawnictwo
Uniwersytetu Rzeszowskiego
Rzeszów 2021**

Recenzował
prof. dr hab. ZBIGNIEW IZDEBSKI

Opracowanie redakcyjne i korekta
PIOTR CYREK

Opracowanie techniczne
EWA KUC

Łamanie
ARKADIUSZ NISZTUK
BEATA NISZTUK

Projekt okładki
JULIA SOŃSKA-LAMPART

© Copyright by
Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego
Rzeszów 2021

ISBN 978-83-7996-984-5

1903

WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO
35-310 Rzeszów, ul. prof. S. Pigonia 6, tel. 17 872 13 69, tel./fax 17 872 14 26
e-mail: wydaw@ur.edu.pl; <https://wydawnictwo.ur.edu.pl>
Wydanie I, format B5, ark. wyd. 11,20, ark. druk. 11,125, zlec. red. 122/2021

Druk i oprawa: Drukarnia Uniwersytetu Rzeszowskiego

Spis treści

Wstęp	7
Rozdział 1. Społeczeństwo polskie wobec problemów HIV/AIDS	13
1.1. Sytuacja epidemiologiczna i wskaźniki testowania w kierunku HIV w Polsce	15
1.2. Zachowania seksualne Polaków w XXI wieku	29
1.3. Pozaseksualne ryzykowne zachowania Polaków w kontekście zakażeń HIV	42
1.4. Wiedza i przekonania współczesnych Polaków dotyczące problematyki HIV/AIDS	55
1.5. Osoby żyjące z HIV w polskim społeczeństwie	64
Rozdział 2. Koncepcja metodologiczna badania	71
2.1. Procedura realizacji projektu badawczego	71
2.2. Cele badań, problemy badawcze, zmienne	73
2.3. Metoda, technika, narzędzie badań, sposób analizy zgromadzonego materiału	78
2.4. Procedura realizacji badań terenowych	81
2.5. Próba badawcza	82
Rozdział 3. Wiedza studentów o HIV/AIDS	85
3.1. Źródła wiedzy o HIV/AIDS	85
3.2. Rzeczywisty stan wiedzy studentów na temat HIV	87
3.3. Subiektywnie oceniany poziom wiedzy na temat HIV/AIDS	92
3.4. Wnioski z badań dotyczące wiedzy studentów o HIV/AIDS	95
Rozdział 4. Studenci wobec osób żyjących z HIV i ich rodzin	98
4.1. Uwarunkowania zakażeń HIV w Polsce w opiniach studentów	98
4.2. Stosunek do osób zakażonych HIV i chorych na AIDS	99
4.3. Przekonania na temat konsekwencji zakażenia dla osób żyjących z HIV i ich rodzin	109
4.4. Poziom gotowości do podejmowania kontaktów społecznych z osobami żyjącymi z HIV	115
4.5. Wnioski z badań dotyczące przekonań studentów na temat osób żyjących z HIV	118
Rozdział 5. Styl życia studentów w kontekście diagnozowania HIV	124
5.1. Ryzykowne zachowania seksualne i pozaseksualne związane z ryzykiem transmisji HIV	124
5.1.1. Ryzykowne zachowania stwarzające bezpośrednie lub pośrednie zagrożenie zakażenia HIV	125
5.1.2. Skupienia ryzykownych zachowań studentów, w kontekście zagrożenia HIV ...	131
5.2. Studenci wobec diagnozowania zakażeń HIV	136
5.2.1. Nastawienia studentów wobec diagnozowania zakażenia HIV	136

5.2.2. Wykonywanie testów w kierunku zakażeń HIV	139
5.2.3. Poziom wiedzy o HIV oraz doświadczenia ryzykownych zachowań w obrębie trzech skupień a wykonywanie testów w kierunku zakażenia HIV	140
5.3. Wnioski z badań dotyczące stylu życia studentów w kontekście diagnozowania HIV	144
Zakończenie	150
Spis tabel, wykresów i rysunków	158
Bibliografia	161
O autorce	176

- Waszyńska, K. (2010). *Biograficzne uwarunkowania życia seksualnego* (Wyd. 1). Wydawn. Naukowe UAM.
- Waszyńska, K. (2012). Biografia seksualna młodych dorosłych [w:] Z. Lew-Starowicz, K. Waszyńska (red.), *Przemiany seksualności w społeczeństwie współczesnym* (s. 189–214).
- Weinhardt, L. S., Carey, M. P. (2000). Does alcohol lead to sexual risk behavior? Findings from event-level research. *Annual Review of Sex Research*, 11, 125–157.
- Wiercińska-Drapała, A., Suchacz, M. M. (2020). Współczesne możliwości zapobiegania zakażeniu HIV [w:] A. Moniuszko-Malinowska (red.), *Zagrożenia cywilizacyjne XXI wieku* (s. 69–76). medica-pres.
- Wojciechowska, J. (2004a). *Stygmat i dyskryminacja jako trzecia faza epidemii HIV/AIDS*. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- Wojciechowska, J. (2004b). Stygmat i dyskryminacja osób żyjących z HIV/AIDS. *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy*, nr 4, 415–423.
- Wojciechowska, J. (2011). *Przyczyny dyskryminacji osób żyjących z HIV: Nowe ujęcie teoretyczne i jego implikacje dla edukacji zdrowotnej*. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
- Wojtyniak, B., Goryński, P., Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny (2018). *Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania*. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny.
- Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela (1997) [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej*. <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/kon1.htm>
- Woronowicz, B. T. (2003). *Bez tajemnic: O uzależnieniach i ich leczeniu*. Instytut Psychiatrii i Neurologii.
- Woynarowska, B. (2015a). Używanie marihuany/haszyszu przez młodzież 15-letnią [w:] J. Mazur (red.), *Zdrowie i zachowania zdrowotne młodzieży szkolnej w polscena tle wybranych uwarunkowań socjodemograficznych. Wyniki badań HBSC* (s. 187–192).
- Woynarowska, B. (2015b). Zachowania seksualne młodzieży 15-letniej [w:] J. Mazur (red.), *Zdrowie i zachowania zdrowotne młodzieży szkolnej w Polsce na tle wybranych uwarunkowań socjodemograficznych. Wyniki badań HBSC 2014* (s. 193–199).
- Woynarowska, B., Mazur, J., Instytut Matki i Dziecka (Warszawa) (2012). *Tendencje zmian zachowań zdrowotnych i wybranych wskaźników zdrowia młodzieży szkolnej w latach 1990–2010*. Instytut Matki i Dziecka.
- Zakrzewska, K., NIZP-PZH (2019). *Występowanie ChemSex w Europie i w Polsce na podstawie danych z badania EMIS 2017*. Chemsex po polsku. Konferencja podsumowująca wyniki projektu ogólnopolskiego badania dot. zjawiska w populacji MSM, Warszawa. <https://www.pzh.gov.pl/wp-content/uploads/2019/11/Program-konferencji.pdf>
- Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie (2018). *Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020* (Załącznik nr 1 do Uchwały nr 485/10249/18), https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/64472/rpowp_2014_2020_23_10_2018.pdf
- Żołądek, S., Brodzikowska, M., Mijas, M., Dora, M. (2016). Między zdrowiem a chorobą. Rekonstrukcja i interpretacja obrazu zakażenia HIV w artykułach prasowych [w:] *Język, media, HIV: obraz zakażenia i osób seropozytywnych w artykułach prasowych* (s. 73–114).

O autorce

Maria ŁUKASZEK, doktor nauk humanistycznych w dyscyplinie pedagogika, adiunkt w Katedrze Pedagogiki Resocjalizacyjnej Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Realizuje badania społeczne, których przedmiotem jest głównie seksualność człowieka w kontekście przejawów niedostosowania społecznego. Podejmowana problematyka badawcza koncentruje się na doświadczeniach ryzykownych zachowań seksualnych (w tym wczesnej aktywności seksualnej, przemocy seksualnej, udziału w seksbiznesie, zachowań seksualnych w stanie odurzenia środkami psychoaktywnymi) oraz relacjach partnerów w związkach intymnych. Badaniami obejmuje przede wszystkim osoby odbywające karę pozbawienia wolności, wychowanków zakładów poprawczych i wychowawczych, Ochotniczych Hufców Pracy, ale również uczniów szkół średnich oraz studentów.

ORCID: 0000-0001-8637-3171.